

**ÇERKEZKÖY TİCARET VE SANAYİ ODASI
EKONOMİK, TİCARİ, BEŞERİ, SOSYAL VE
FİNANSAL BİLGİLER
EKİM-1**

13 KASIM 2018

**İLKNUR İNAL
ULUSLARARASI İLİŞKİLER UZMANI**

I. İçindekiler

1. EKONOMİK VERİLER; ENFLASYON VERİLERİ	4
1.1.1. TÜKETİCİ FİYAT ENDEKSİ DEĞİŞİM ORANI, EKİM 2018	5
1.1.2. YURT İÇİ ÜRETİCİ FİYAT ENDEKSİ DEĞİŞİM ORANI, EKİM 2018	5
2. EKONOMİK VERİLER; GÜVEN ENDEKSLERİ	7
2.1. EKONOMİK GÜVEN ENDEKSİ, EKİM 2018	7
2.1.1. EKONOMİK GÜVEN ENDEKSİ, SEKTÖREL VE DEĞİŞİM ORANLARI, EKİM 2018	7
2.2. TÜKETİCİ GÜVEN ENDEKSİ, EKİM 2018	8
2.3. TEPAV PERAKENDE GÜVEN ENDEKSİ, EKİM 2018	10
2.3.1. TEPAV PERAKENDE GÜVEN ENDEKSİ DEĞİŞİM ORANLARI, EKİM 2018	10
3. EKONOMİK VERİLER; DIŞ TİCARET	12
3.1 İTHALAT- İHRACAT, EYLÜL 2018	12
3.2. İHRACATÇI FİRMALARIN KANUNİ MERKEZLERİ BAZINDA İHRACAT PERFORMANSI, EKİM 2018 (1000 \$)	15
3.3. İLİMİZDEKİ İHRACATÇI FİRMALARIN SEKTÖR İHRACAT PERFORMANSI, EKİM 2018 (1000 \$)	16
3.4. İLİMİZDEKİ İHRACATÇI FİRMALARIN ÜLKE İHRACAT PERFORMANSI, EKİM 2018 (1000 \$)	17
3.5. İLİMİZE GÖRE ÖNEMLİ SEKTÖRLER BAZINDA ÜLKEMİZİN İLK 5 ÜLKE İHRACAT PERFORMANSI, EKİM 2018 (1000 \$)	18
4. BEŞERİ-EKONOMİK VERİLER; İSTİHDAM	19
4.1. İŞGÜCÜ GİRDİ ENDEKSİ, III. ÇEYREK 2018	19
İşsizlik oranı %11,1 seviyesinde gerçekleşti	19
4.1.1. İŞGÜCÜ GİRDİ VE MALİYETİ ENDEKSLERİ VE DEĞİŞİM ORANLARI, III. ÇEYREK 2018 [2015=100]	19
5. BEŞERİ ARAŞTIRMALAR; GİRİŞİM ÖZELLİKLERİNE GÖRE DIŞ TİCARET İSTATİSTİKLERİ, 2017	19
6. KULLANILAN VERİLERİN KAYNAKLARI	21

II.GRAFİK LİSTESİ

Grafik 1: Tüketici Fiyat Endeksi.....	4
Grafik 2: Yurt İçi Üretici Fiyat Endeksi.....	6
Grafik 3: Ekonomik Güven Endeksi.....	7
Grafik 4: Tüketici Güven Endeksi	9
Grafik 5: Perakende İşlerin Geçen Yılın Aynı Ayına Göre Durumu	11
Grafik 6: Tepe'nin Alt Sektör Bazında Değişiminin Geçen Yılın Aynı Ayına Göre Durumu.....	12
Grafik 7: İhracat.....	14
Grafik 8: İthalat.....	15
Grafik 9: İhracatın İthalatı Karşılama Oranı.....	15
Grafik 10: Çalışan sayısına göre girişimlerin dış ticaretteki payı, 2017.....	22

III.TABLO LİSTESİ

Tablo 1: Tüketici Fiyat Endeksi Değişim Oranı.....	5
Tablo 2: Bölgemizde Ana Harcama Grupları Bazında Endeks.....	5
Tablo 3: Yurt İçi Üretici Fiyat Endeksi Değişim Oranı.....	6
Tablo 4: Ekonomik Güven Endeksi, Alt Kalemleri Ve Değişim Oranları.....	7
Tablo 5: Tüketici Güven Endeksi, Alt Kalemleri Ve Değişim Oranları.....	9
Tablo 6: TEPAV Perakende Güven Endeksi Değişim Oranları.....	10
Tablo 7: İhracatçı Firmaların Kanuni Merkezleri Bazında İhracat Performansı.....	16
Tablo 8: İlimizdeki İhracatçı Firmaların Sektör İhracat Performansı.....	17
Tablo 9: İlimizdeki İhracatçı Firmaların Ülke İhracat Performansı.....	18
Tablo 10: İlimize Göre Önemli Sektörler Bazında Ülkemizin İlk 5 Ülke İhracat Performansı.....	19
Tablo 11: Mevsim Ve Takvim Etkisinden Arındırılmış Endeksler Ve Değişim Oranları.....	20

1. EKONOMİK VERİLER; ENFLASYON VERİLERİ

1.1. Tüketici Fiyat Endeksi, Ekim 2018

Tüketici fiyat endeksi (TÜFE) aylık %2,67 arttı

TÜFE'de (2003=100) 2018 yılı Ekim ayında bir önceki aya göre %2,67, bir önceki yılın Aralık ayına göre %22,56, bir önceki yılın aynı ayına göre %25,24 ve on iki aylık ortalamalara göre %14,90 artış gerçekleşti.

Aylık en yüksek artış %12,74 ile giyim ve ayakkabı grubunda oldu

Ana harcama grupları itibarıyla 2018 yılı Ekim ayında endekste yer alan gruplardan, konutta %4,15, ev eşyasında %3,44, gıda ve alkolsüz içeceklerde %3,22 ve eğlence ve kültürde %2,07 artış gerçekleşti.

Aylık düşüş gösteren tek grup %0,85 ile ulaştırma oldu

Ana harcama grupları itibarıyla 2018 yılı Ekim ayında endekste yer alan gruplardan sadece ulaştırma grubunda %0,85 oranında düşüş gerçekleşti.

Yıllık en fazla artış %37,92 ile ev eşyası grubunda gerçekleşti

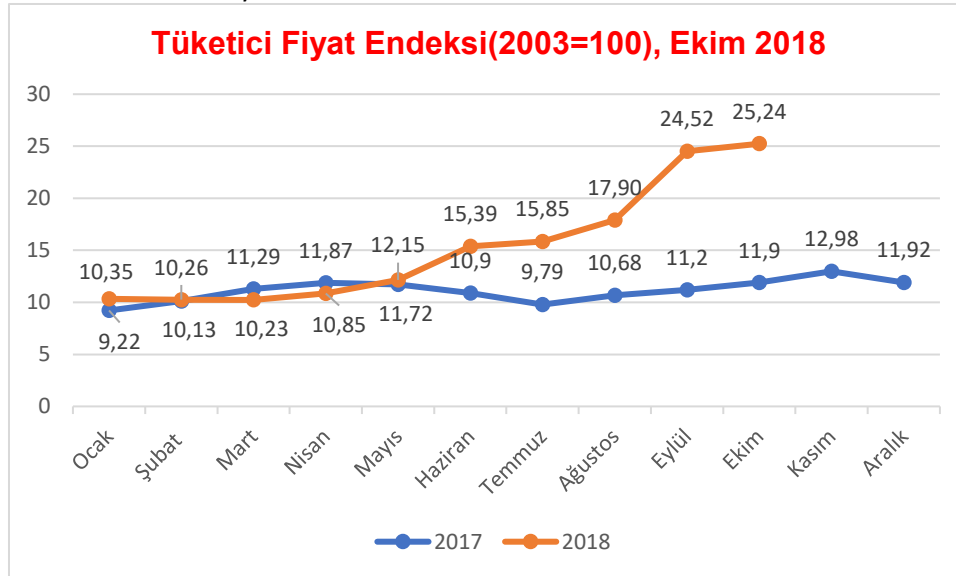
TÜFE'de, bir önceki yılın aynı ayına göre ulaştırma %32,00, çeşitli mal ve hizmetler %31,50, gıda ve alkolsüz içecekler %29,26 ve konut %25,72 ile artışın yüksek olduğu diğer ana harcama gruplarıdır.

Aylık en yüksek artış %3,84 ile TRC3 (Mardin, Batman, Şırnak, Siirt)'de oldu

İstatistiki Bölge Birimleri Sınıflaması (İBBS) 2. Düzey'de bulunan 26 bölge içinde, bir önceki yılın Aralık ayına göre en yüksek artış %25,41 ile TR63 (Hatay, Kahramanmaraş, Osmaniye) bölgesinde, bir önceki yılın aynı ayına göre en yüksek artış %28,63 ile TR63 (Hatay, Kahramanmaraş, Osmaniye) bölgesinde ve on iki aylık ortalamalara göre en yüksek artış %16,68 ile TR63 (Hatay, Kahramanmaraş, Osmaniye) bölgesinde gerçekleşti.

Ekim 2018'de endekste kapsanan 407 maddeden; 42 maddenin ortalama fiyatlarında değişim olmazken, 328 maddenin ortalama fiyatlarında artış, 37 maddenin ortalama fiyatlarında ise düşüş gerçekleşti.

Grafik 1: Tüketici Fiyat Endeksi

Kaynak: TÜİK

1.1.1. TÜKETİCİ FİYAT ENDEKSİ DEĞİŞİM ORANI, EKİM 2018

Tablo 1: Tüketici Fiyat Endeksi Değişim Oranı

	Ekim 2018	Ekim 2017
Bir önceki aya göre değişim oranı (%)	2,67	2,08
Bir önceki yılın Aralık ayına göre değişim oranı (%)	22,56	9,52
Bir önceki yılın aynı ayına göre değişim oranı (%)	25,24	11,90
On iki ayın ortalamalarına göre değişim oranı (%)	14,90	10,37

Kaynak: TÜİK

1.2. Yurt İçi Üretici Fiyat Endeksi, Ekim 2018

Yurt içi üretici fiyat endeksi aylık %0,91 arttı

Yurt içi üretici fiyat endeksi (Yİ-ÜFE), 2018 yılı Ekim ayında bir önceki aya göre %0,91, bir önceki yılın Aralık ayına göre %40,22, bir önceki yılın aynı ayına göre %45,01 ve on iki aylık ortalamalara göre %23,73 artış gösterdi.

Sanayinin dört sektörünün bir önceki aya göre değişimleri; madencilik ve taşocakçılığı sektöründe %1,12, imalat sanayi sektöründe %0,17, elektrik, gaz üretim ve dağıtım sektöründe %8,62 ve su sektöründe %0,89 artış olarak gerçekleşti.

Aylık en fazla artış ham petrol ve doğal gaz sektöründe gerçekleşti

Bir önceki aya göre en fazla artış; %20,78 ile ham petrol ve doğal gaz, %8,62 ile elektrik, gaz üretim ve dağıtım, %7,33 ile ağaç ve mantar ürünleri (mobilya hariç) olarak gerçekleşti. Buna karşılık basım ve kayıt hizmetleri %9,11, metal cevherleri %5,35, ana metaller %4,11 ile bir önceki aya göre endekslerin en fazla düştüğü alt sektörler oldu.

Ana sanayi gruplarında aylık en fazla artış enerjide gerçekleşti

Ana sanayi grupları sınıflamasına göre 2018 yılı Ekim ayında aylık ve yıllık en fazla artış enerjide gerçekleşti.

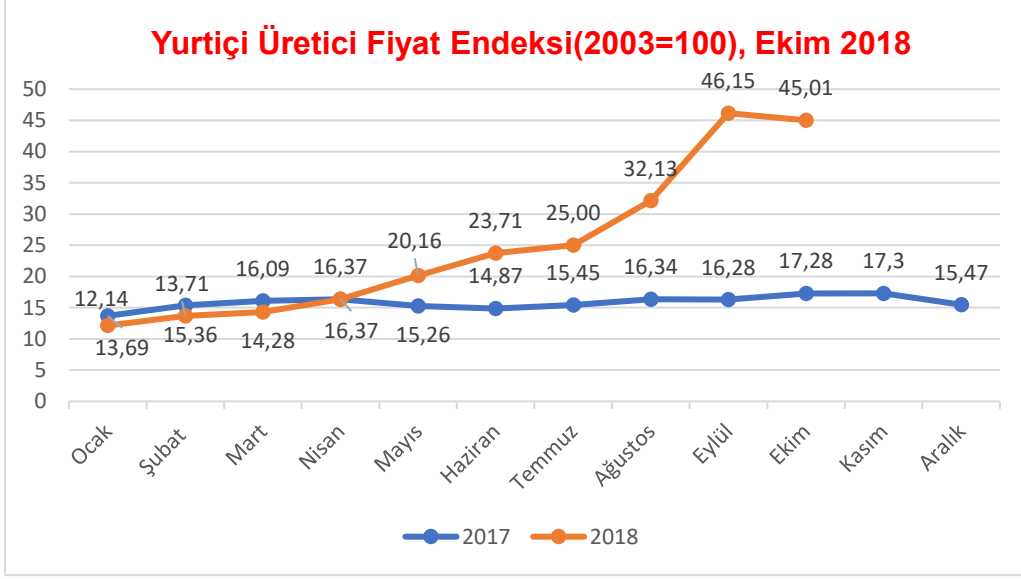
1.1.2. YURT İÇİ ÜRETİCİ FİYAT ENDEKSİ DEĞİŞİM ORANI, EKİM 2018

Tablo 3: Yurt İçi Üretici Fiyat Endeksi Değişim Oranı

	Ekim 2018
Bir önceki aya göre değişim oranı (%)	0,91
Bir önceki yılın Aralık ayına göre değişim oranı (%)	40,22
Bir önceki yılın aynı ayına göre değişim oranı (%)	45,01
On iki ayın ortalamalarına göre değişim oranı (%)	23,73

Kaynak: TÜİK

Grafik 2: Yurt İçi Üretici Fiyat Endeksi

Kaynak: TÜİK

AÇIKLAMALAR: (ÜFE), Belirli bir referans döneminde ülke ekonomisinde üretimi yapılan ve yurtiçine satışa konu olan ürünlerin, üretici fiyatlarını zaman içinde karşılaştırarak fiyat değişikliklerini ölçen fiyat endeksidir. TÜFE ile ÜFE arasındaki temel fark, fiyat derlenen birimlerde ortaya çıkmaktadır.

- TÜFE'de fiyatlar, üreticilerin yanı sıra toptan satış noktalarından da (sebze, meyve ve balık hâllerinden) derlenmektedir. Toptan eşya fiyatlarına Katma Değer Vergisi (KDV) gibi vergiler dahil edilmektedir.
- ÜFE'de, fiyatların özellikle üreticilerden derlenmesi esastır ve ürün fiyatları vergiler hariç, yurtiçi peşin satış fiyatlarıdır.

2. EKONOMİK VERİLER; GÜVEN ENDEKSLERİ

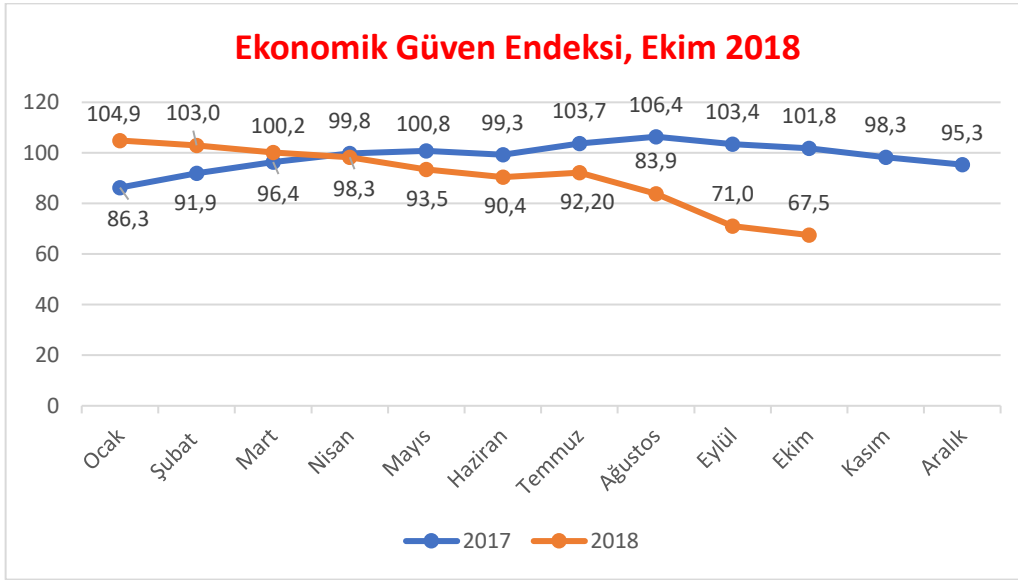
2.1. EKONOMİK GÜVEN ENDEKSİ, EKİM 2018

Ekonomik güven endeksi 67,5 oldu

Ekonomik güven endeksi Eylül ayında 71 iken, Ekim ayında %4,8 oranında azalarak 67,5 oldu. Ekonomik güven endeksindeki düşüş, tüketici, hizmet ve perakende ticaret sektörü güven endekslerindeki düşüşlerden kaynaklandı.

Ekim ayında tüketici güven endeksi 57,3 değerine, hizmet sektörü güven endeksi 75,7 değerine ve perakende ticaret sektörü güven endeksi 87 değerine geriledi. Ekim ayında reel kesim (imalat sanayi) güven endeksi 91,1 değerine, inşaat sektörü güven endeksi ise 58,7 değerine yükseldi.

Grafik 3: Ekonomik Güven Endeksi

Kaynak: TÜİK

2.1.1. EKONOMİK GÜVEN ENDEKSİ, SEKTÖREL VE DEĞİŞİM ORANLARI, EKİM 2018

Tablo 4: Ekonomik Güven Endeksi, Sektörel Ve Değişim Oranları

	Endeks		Bir Önceki Aya Göre Değişim Oranı (%)	
	09/2018	10/2018	09/2018	10/2018
Ekonomik Güven Endeksi	71,0	67,5	-15,4	-4,8
Tüketici Güven Endeksi	59,3	57,3	-13,2	-3,4
Reel Kesim Güven Endeksi	90,4	91,1	-6,1	0,8
Hizmet Sektörü Güven Endeksi	79,4	75,7	-9,7	-4,7
Perakende Ticaret Sektörü Güven Endeksi	88,5	87,0	-5,2	-1,8
İnşaat Sektörü Güven Endeksi	57,3	58,7	-16,7	2,3

Endeks Etkileri Mevsim Etkilerinden Arındırılmış Değerlerdir. Tüketici Güven Endeksinde Mevsim Etkisi Bulunmamaktadır.

Kaynak: TÜİK

AÇIKLAMALAR

Ekonomik güven endeksi, tüketici ve üreticilerin genel ekonomik duruma ilişkin değerlendirme, beklenti ve eğilimlerini özetleyen bir bileşik endekstir. Endeks, tüketici güven endeksi ve mevsim etkilerinden arındırılmış reel kesim (imalat sanayi), hizmet, perakende ticaret ve inşaat sektörleri güven endekslerinin alt endekslerinin ağırlıklandırılarak birleştirilmesinden oluşmaktadır.

Ekonomik güven endeksi hesaplamasında, her bir sektörün ağırlığı o sektörün normalleştirilmiş alt endekslerine eşit dağıtılarak uygulanmakta, güven endekslerine doğrudan uygulanmamaktadır. Bu kapsamda tüketici, reel kesim, hizmet, perakende ticaret ve inşaat sektörlerine ait toplam 20 alt endeks hesaplamada kullanılmaktadır.

Ekonomik güven endeksinin hesaplamasında kullanılan alt endeksler her ayın ilk iki haftasında derlenen veriler kullanılarak hesaplanmaktadır. Ekonomik güven endeksinin 100'den büyük olması genel ekonomik duruma ilişkin iyimserliği, 100'den küçük olması ise genel ekonomik duruma ilişkin kötümserliği göstermektedir.

2.2. TÜKETİCİ GÜVEN ENDEKSİ, EKİM 2018

Tüketici güven endeksi 57,3 oldu

Türkiye İstatistik Kurumu ve Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası işbirliği ile yürütülen tüketici eğilim anketi sonuçlarından hesaplanan tüketici güven endeksi, Ekim ayında bir önceki aya göre %3,4 oranında azaldı; Eylül ayında 59,3 olan endeks Ekim ayında 57,3 oldu.

Hanenin maddi durum beklentisi endeksi 73,5 oldu

Gelecek 12 aylık döneme ilişkin hanenin maddi durum beklentisi endeksi Eylül ayında 76,7 iken Ekim ayında %4,1 oranında azalarak 73,5 oldu.

Genel ekonomik durum beklentisi endeksi 72,8 oldu

Genel ekonomik durum beklentisi endeksi (gelecek 12 aylık döneme ilişkin) Eylül ayında 74,6 iken, Ekim ayında %2,4 oranında azalarak 72,8 oldu.

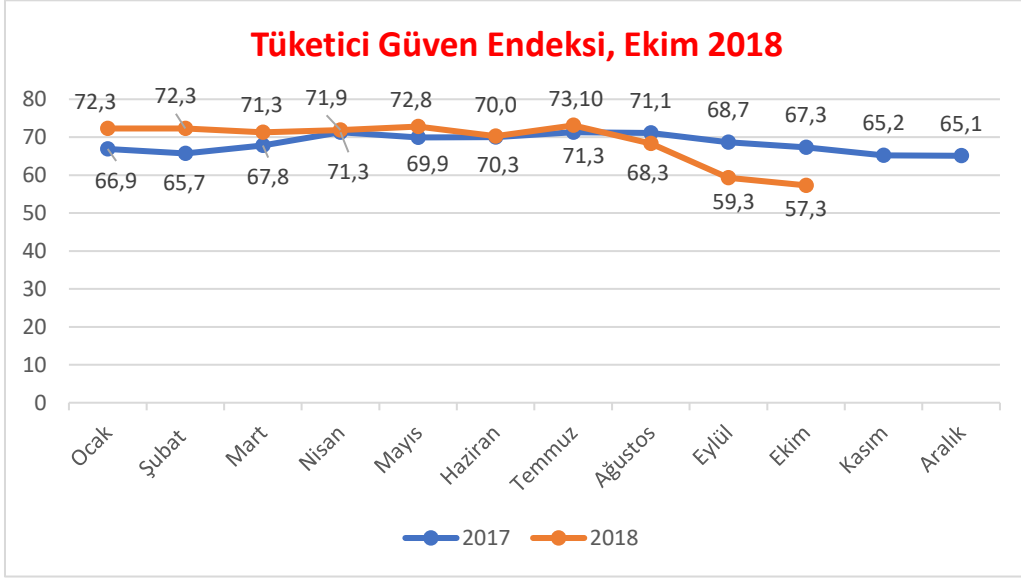
İşsiz sayısı beklentisi endeksi 63,6 oldu

İşsiz sayısı beklentisi endeksi (gelecek 12 aylık döneme ilişkin) Eylül ayında 67,2 iken Ekim ayında %5,4 oranında azalarak 63,6 oldu.

Tasarruf etme ihtimali endeksi 19,2 oldu

Tasarruf etme ihtimali endeksi (gelecek 12 aylık döneme ilişkin) Eylül ayında 18,8 iken, Ekim ayında %2,3 oranında artarak 19,2 oldu.

Grafik 4: Tüketici Güven Endeksi

Kaynak: TÜİK

2.2.1. TÜKETİCİ GÜVEN ENDEKSİ, ALT KALEMLERİ VE DEĞİŞİM ORANLARI, EKİM 2018

Tablo 5: Tüketici Güven Endeksi, Alt Kalemleri Ve Değişim Oranları

	Endeks		Bir önceki aya göre değişim oranı %	
	Eylül 2018	Ekim 2018	Eylül 2018	Ekim 2018
Tüketici Güven Endeksi	59,3	57,3	-13,2	-3,4
Hanenin maddi durum beklentisi	76,7	73,5	-10,4	-4,1
Genel ekonomik durum beklentisi	74,6	72,8	-15,5	-2,4
İşsiz sayısı beklentisi*	67,2	63,6	-9,3	-5,4
Tasarruf etme ihtimali	18,8	19,2	-25,9	2,3

Kaynak: TÜİK

*İşsiz sayısı beklentisi endeksinin artması işsiz sayısı beklentisinde azalışı, azalması ise işsiz sayısı beklentisinde artışı göstermektedir. Sorgulamalar gelecek 12 aylık dönem için yapılmıştır.

AÇIKLAMALAR

Aylık tüketici eğilim anketi ile tüketicilerin maddi durum ve genel ekonomiye ilişkin mevcut durum değerlendirmeleri ile gelecek dönem beklentileri, harcama ve tasarruf eğilimleri ölçülmektedir.

Anket sonuçlarından hesaplanan tüketici güven endeksi 0-200 aralığında değer alabilmektedir. Tüketici güven endeksinin 100'den büyük olması tüketici güveninde iyimser durumu, 100'den küçük olması tüketici güveninde kötümser durumu göstermektedir.

2.3. TEPAV PERAKENDE GÜVEN ENDEKSİ, EKİM 2018

Perakendecilerin tedarikçilerden sipariş ve satış beklentileri düştü

Perakende güveni, Ekim ayında bir önceki aya göre 0,6 puan, bir önceki yılın aynı dönemine göre ise 3,4 puan azaldı. Perakende güveninin azalışında, geçtiğimiz 3 ayda işlerin gelişimi ve önümüzdeki 3 ayda satış beklentilerindeki düşüş etkili oldu. “Motorlu taşıtlar” sektörü, Ekim ayında perakende güveninde artış gösteren tek sektör oldu. AB-28 ve Euro Bölgesi ile karşılaştırıldığında Türkiye geçen yıla göre AB-28’den daha kötü, Euro Bölgesi’nden daha iyi performans sergiledi.

Perakende güveni geçen yıla ve geçen aya kıyasla azaldı

Ekim ayında -16,6 puan değerini alan TEPE, geçen yılın aynı dönemine göre 3,4 puan, geçen aya göre ise 0,6 puan azaldı. TEPE değerinin geçen yıla ve geçen aya göre azalmasında geçtiğimiz 3 ayda işlerin gelişimi ve önümüzdeki 3 ayda satış beklentisi göstergelerindeki düşüş etkili oldu.

2.3.1. TEPAV PERAKENDE GÜVEN ENDEKSİ DEĞİŞİM ORANLARI, EKİM 2018

Tablo 6: TEPAV Perakende Güven Endeksi Değişim Oranları

	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
2016	1,5	-7,6	-11,8	-4,2	-10,3	-11,4	-11,0	-7,8	-11,1	-16,3	-16,5	-16,9
2017	-15,7	-24,8	-16,9	-18,5	-15,7	-14,5	-18,8	-17,6	-17,4	-15,3	-16,7	-13,2
2018	-15,2	-10,3	-11,3	-15,2	-15,9	-13,8	-10,5	-14,6	-15,1	-16,6		

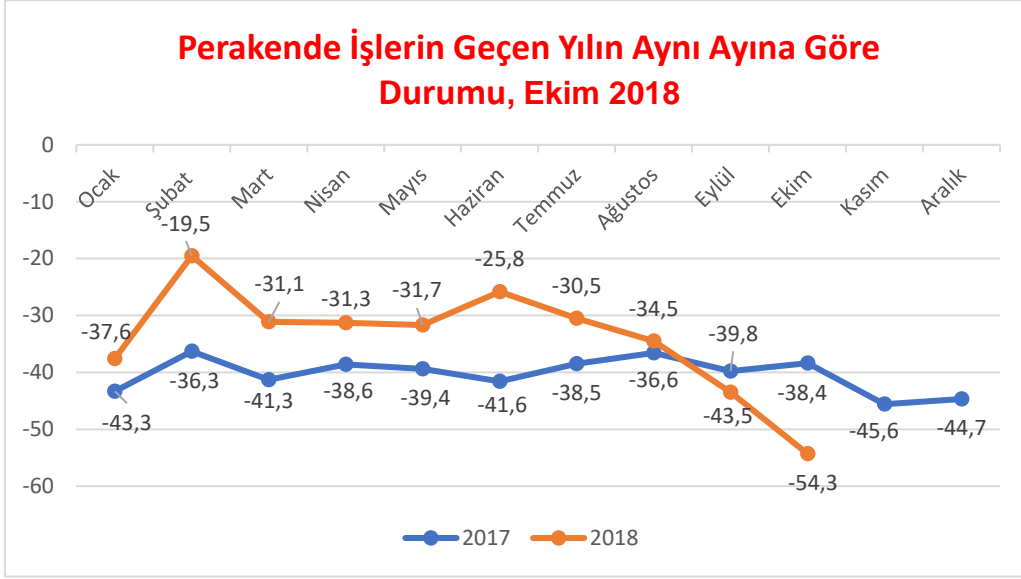
Kaynak: TEPAV

Perakendecilerin satış beklentileri azaldı

Önümüzdeki 3 aya ilişkin satış beklentilerinin denge değeri Ekim 2018’de -16,4 puan oldu. Buna göre önümüzdeki 3 aya ilişkin satış beklentileri, bir önceki aya göre 3,4 puan; bir önceki yılın aynı ayına göre ise 14,2 puan azaldı.

Ekim 2018’de TEPE anketi katılımcılarının yüzde 14,6’sı önümüzdeki 3 ayda işlerinde iyileşme beklerken, yüzde 51,6’sı işlerinde kötüleşme beklediğini belirtti. İşlerinde bir değişiklik beklemeyenlerin oranı ise, yüzde 33,7 oldu

Grafik 5: Perakende İşlerin Geçen Yılın Aynı Ayına Göre Durumu

Kaynak: TEPAV

Perakende güveni en fazla azalan sektör “mobilya, aydınlatma ekipmanı ve ev içi kullanım ürünleri” oldu

Perakende güvenine alt sektörler itibarıyla bakıldığında Ekim 2018’de, geçen yılın aynı dönemine göre sadece “motorlu taşıtlar” sektöründe artış; “birden fazla türde ürün satan market ve büyük mağazalar”, “yiyecek, içecek ve tütün ürünleri”, “diğer (akaryakıt istasyonu, eczane, parfümeri, nalbur, züccaciye, kırtasiye, vb.)”, “tekstil, hazır giyim ve ayakkabı”, “elektrikli ev aletleri, radyo ve televizyonlar” ve “mobilya, aydınlatma ekipmanı ve ev içi kullanım ürünleri” sektörlerinde azalış gözlemlendi. “Motorlu taşıtlar” ve “birden fazla türde ürün satan market ve büyük mağazalar” sektörlerindeki değişim ortalamanın üzerinde gerçekleşti. “Mobilya, aydınlatma ekipmanı ve ev içi kullanım ürünleri” sektörü perakende güveninde en fazla azalış gösteren sektör oldu.

Grafik 6: Tepe'nin Alt Sektör Bazında Değişiminin Geçen Yılın Aynı Ayına Göre Durumu

Kaynak: TEPAV

Perakendecilerin sipariş ve satış beklentileri kötüleşti

TEPE anketine soru bazında bakıldığında Ekim 2018'de, "geçtiğimiz 3 ayda işlerin durumu "önümüzdeki 3 ayda tedarikçilerden sipariş, satış ve satış fiyatı beklentileri", "işlerin geçen yıla göre durumu" ve "gelecek yıl mağaza sayısı beklentisi" göstergeleri hem Ekim 2017'ye göre hem de Eylül 2018'e göre azaldı. "Önümüzdeki 3 ayda istihdam beklentisi" göstergesi Ekim 2017'ye göre azalış, Eylül 2018'e göre artış gösterdi.

3. EKONOMİK VERİLER; DIŞ TİCARET

3.1 İTHALAT- İHRACAT, EYLÜL 2018

İhracat %22,4 arttı, ithalat %18,3 azaldı

Türkiye İstatistik Kurumu ile Ticaret Bakanlığı işbirliğiyle oluşturulan geçici dış ticaret verilerine göre; ihracat 2018 yılı Eylül ayında, 2017 yılının aynı ayına göre %22,4 artarak 14 milyar 456 milyon dolar, ithalat %18,3 azalarak 16 milyar 326 milyon dolar olarak gerçekleşti.

Dış ticaret açığı %77,1 azaldı

Eylül ayında dış ticaret açığı %77,1 azalarak 1 milyar 869 milyon dolara geriledi. İhracatın ithalatı karşılama oranı 2017 Eylül ayında %59,1 iken, 2018 Eylül ayında %88,5'e yükseldi.

Mevsim ve takvim etkilerinden arındırılmış seriye göre ihracat %1,3 arttı

Mevsim ve takvim etkilerinden arındırılmış seriye göre; 2018 Eylül ayında bir önceki aya göre ihracat %1,3 arttı, ithalat %3,9 azaldı. Takvim etkilerinden arındırılmış seriye göre ise; 2018 yılı Eylül ayında önceki yılın aynı ayına göre ihracat %16,3 arttı, ithalat %22,8 azaldı.

Avrupa Birliği'ne ihracat %24,4 arttı

Avrupa Birliği'ne (AB-28) yapılan ihracat, 2017 yılının aynı ayına göre %24,4 artarak 7 milyar 322 milyon dolar olarak gerçekleşti. AB'nin ihracattaki payı 2017 Eylül ayında %49,9 iken, 2018 Eylül ayında %50,6 oldu.

En fazla ihracat yapılan ülke Almanya oldu

Almanya'ya yapılan ihracat 2018 Eylül ayında 1 milyar 421 milyon dolar olurken, bu ülkeyi sırasıyla 1 milyar 56 milyon dolar ile Birleşik Krallık, 816 milyon dolar ile İtalya ve 719 milyon dolar ile Irak takip etti.

İthalatta ilk sırayı Rusya aldı

Rusya'dan yapılan ithalat, 2018 yılı Eylül ayında 1 milyar 721 milyon dolar oldu. Bu ülkeyi sırasıyla 1 milyar 510 milyon dolar ile Çin, 1 milyar 413 milyon dolar ile Almanya ve 1 milyar 107 milyon dolar ile ABD izledi.

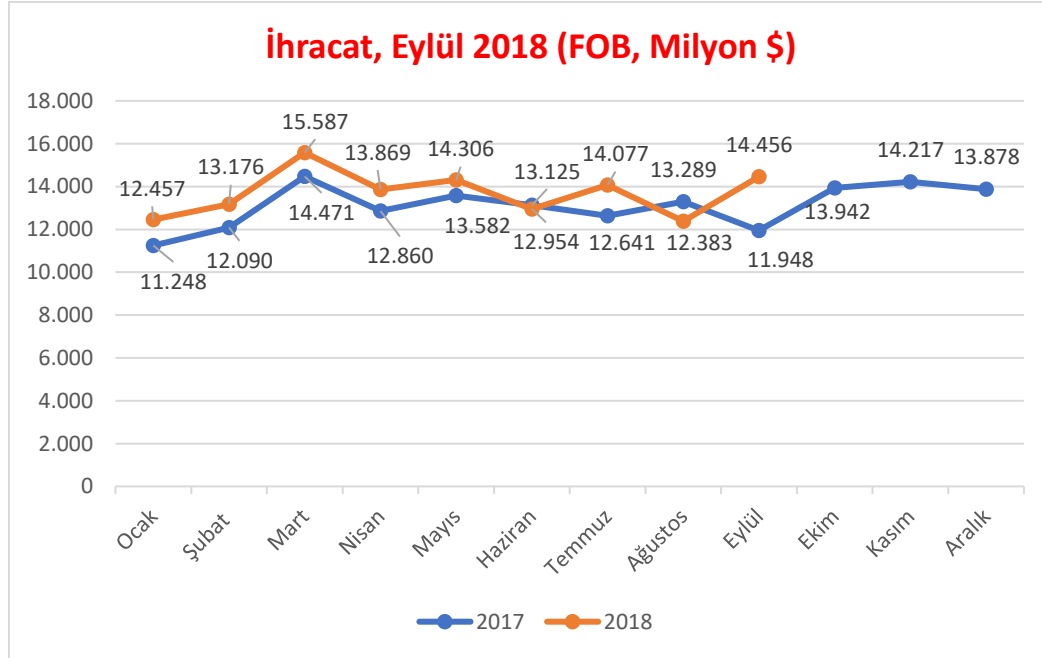
Yüksek teknoloji ürünlerin imalat sanayi ihracatı içindeki payı %3,2 oldu

Teknoloji yoğunluğuna göre dış ticaret verileri, ISIC Rev.3 sınıflaması içinde yer alan imalat sanayi ürünlerini kapsamaktadır. Eylül ayında ISIC Rev.3'e göre imalat sanayi ürünlerinin toplam ihracattaki payı %94,4'tür. Yüksek teknoloji ürünlerinin imalat sanayi ürünleri ihracatı içindeki payı %3,2, orta yüksek teknoloji ürünlerin payı ise %35,2'dir.

Yüksek teknoloji ürünlerin imalat sanayi ithalatı içindeki payı %13,1 oldu

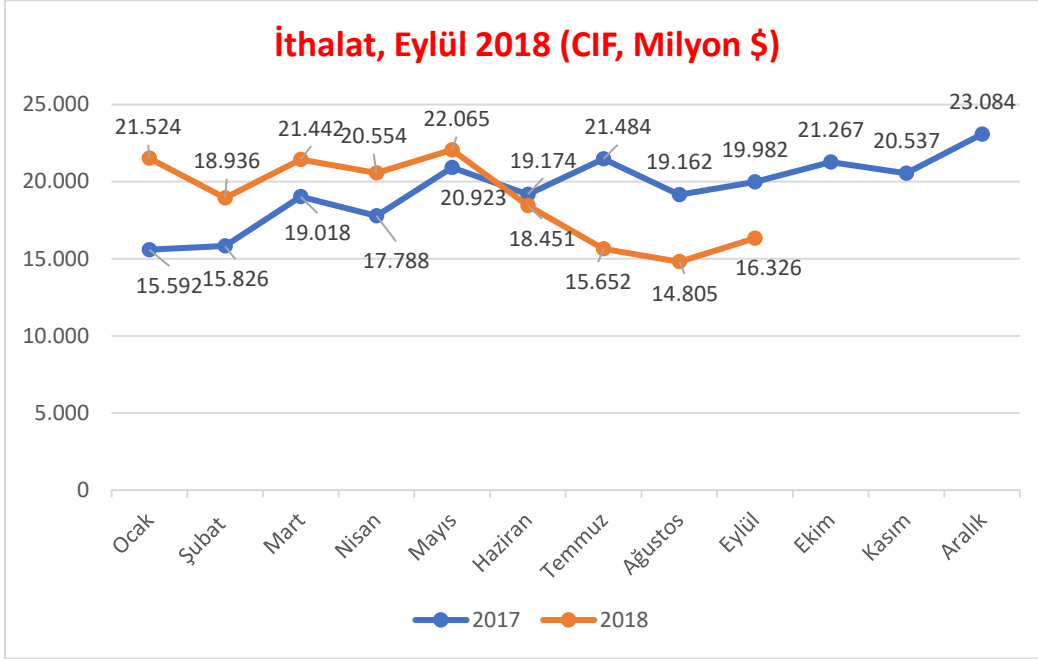
İmalat sanayi ürünlerinin toplam ithalattaki payı %78'dir. Eylül ayında yüksek teknoloji ürünlerinin imalat sanayi ürünleri ithalatı içindeki payı %13,1, orta yüksek teknoloji ürünlerin payı ise %40,5'tir.

Grafik 7: İhracat

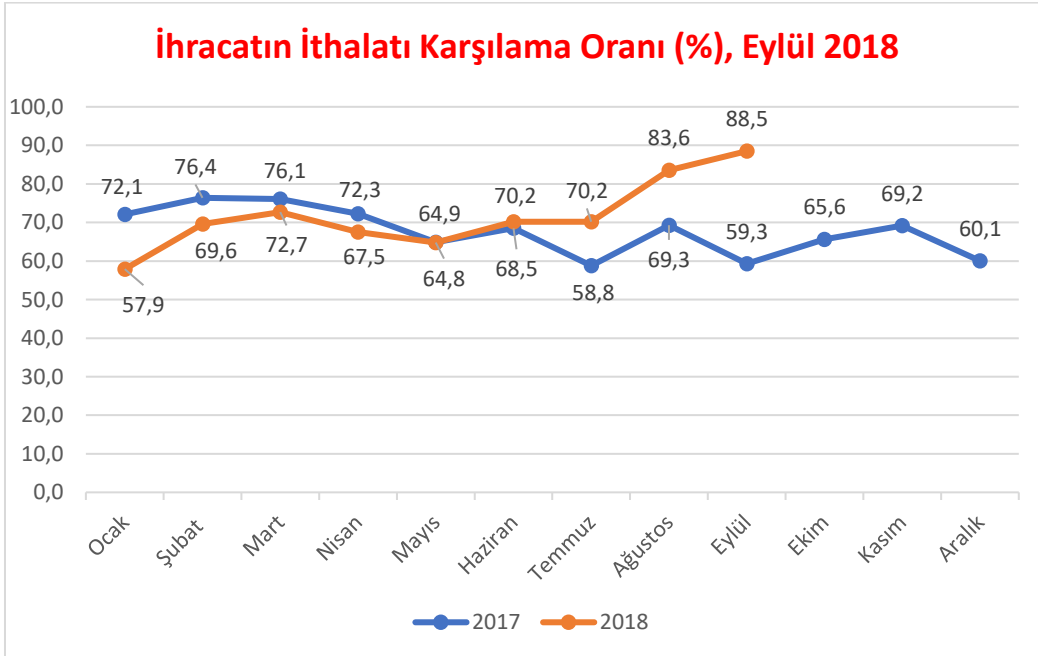
Kaynak: TÜİK

Grafik 8: İthalat

Kaynak: TÜİK

Grafik 9: İhracatın İthalatı Karşılama Oranı

Kaynak: TÜİK

3.2. İHRACATÇI FİRMALARIN KANUNİ MERKEZLERİ BAZINDA İHRACAT PERFORMANSI, EKİM 2018 (1000 \$)

Tablo 7: İhracatçı Firmaların Kanuni Merkezleri Bazında İhracat Performansı

	ILLER	OCAK	ŞUBAT	MART	NİSAN	MAYIS	HAZİRAN	TEMMUZ	AĞUSTOS	EYLÜL	EKİM
SIRA	TOPLAM	12.173.436,41	12.859.579,70	15.080.986,63	13.517.929,38	13.925.870,45	12.569.515,07	9.053.178,82	9.025.613,57	105.798.556,85	15.325.367,00
1	İSTANBUL	5.123.752,86	5.325.469,13	6.667.849,45	6.007.504,28	6.139.520,00	5.483.092,48	6.052.369,69	5.855.066,95	105.798.556,85	6.861.623,62
2	BURSA	1.149.272,54	1.269.588,67	1.363.203,16	1.169.899,41	1.166.906,45	1.064.625,91	1.071.497,03	798.185,65	46.654.624,84	1.179.464,42
3	KOCAELİ	979.919,10	1.232.033,19	1.342.323,68	1.092.588,56	1.169.809,20	1.180.932,76	1.208.477,25	819.529,84	9.053.178,82	1.317.822,08
4	İZMİR	792.076,49	814.496,14	882.674,68	779.099,74	830.679,45	790.182,65	775.107,61	756.588,14	9.025.613,57	884.068,90
5	ANKARA	521.024,34	597.615,07	652.551,75	664.746,99	683.768,88	602.269,27	654.813,25	517.419,72	6.420.904,91	706.111,66
6	GAZİANTEP	522.512,96	542.887,11	613.193,01	561.683,00	615.228,72	482.319,65	564.944,00	517.190,57	4.894.209,26	655.041,60
7	SAKARYA	472.084,72	435.194,91	565.259,30	549.633,44	425.415,28	391.074,70	525.781,77	283.042,95	4.419.959,03	513.023,54
8	MANİSA	293.929,08	315.327,80	398.341,82	389.885,06	383.995,69	300.299,25	314.477,70	305.812,52	3.647.487,07	471.643,65
9	DENİZLİ	260.961,73	259.063,29	312.957,32	282.332,49	294.861,56	273.137,00	278.971,09	265.804,04	2.702.068,91	295.465,71
10	HATAY	187.470,07	218.720,29	224.813,33	176.833,88	253.835,84	220.779,33	227.101,45	211.005,40	2.228.088,52	225.004,99
11	ADANA	151.144,62	141.800,09	177.566,44	158.277,63	181.115,00	142.111,17	160.179,62	170.109,37	1.720.559,57	199.694,28
12	KAYSERİ	141.442,86	148.015,08	178.040,28	154.929,55	151.747,49	141.244,79	158.554,83	131.695,70	1.282.303,94	185.004,18
13	KONYA	135.265,90	137.700,85	162.651,55	153.133,74	147.569,15	130.772,76	153.324,17	138.522,55	1.205.670,58	164.542,66
14	MERSİN	153.864,27	142.293,51	140.913,62	116.521,60	135.301,07	113.745,82	120.914,12	112.068,34	1.158.940,67	176.896,48
15	ANTALYA	114.782,26	112.334,08	124.454,89	114.074,51	127.638,49	95.151,19	88.386,45	82.254,79	1.035.622,35	102.676,10
16	K.MARAŞ	88.827,89	90.145,82	97.643,06	86.240,01	92.694,69	74.721,10	80.685,40	71.890,97	859.076,66	84.496,23
17	ESKİŞEHİR	80.894,96	77.636,06	95.197,40	82.060,98	88.334,94	80.912,22	89.023,25	77.860,54	682.848,94	94.345,32
18	TEKİRDAĞ	73.295,92	76.607,53	87.300,89	80.793,78	93.512,30	78.614,49	86.795,02	76.946,38	671.920,33	89.778,00
50	KIRKLARELİ	6.690,87	6.849,55	9.569,96	9.159,98	8.848,16	7.315,25	9.488,20	8.045,00	653.866,32	8.550,30
60	EDİRNE	3.036,18	3.311,14	4.964,76	5.199,30	4.697,10	2.771,31	4.819,02	3.767,41	65.966,96	4.427,14

Kaynak: TİM

3.3. İLİMİZDEKİ İHRACATÇI FİRMALARIN SEKTÖR İHRACAT PERFORMANSI, EKİM 2018 (1000 \$)

Tablo 8: İlimizdeki İhracatçı Firmaların Sektör İhracat Performansı

SEKTÖR	1 – 31 Ekim			1 OCAK - 31 EKİM		
	2017	2018	DEĞ.	2017	2018	DEĞ.
Çelik	829,94	1.194,17	43,89%	8.220,24	11.590,76	41,00%
Çimento Cam Seramik ve Toprak Ürünleri	2.100,40	957,60	-54,41%	13.254,80	12.558,46	-5,25%
Demir ve Demir Dışı Metaller	7.135,95	7.518,32	5,36%	48.892,41	69.712,80	42,58%
Deri ve Deri Mamulleri	2.444,77	1.266,28	-48,20%	15.191,85	20.108,50	32,36%
Diğer Sanayi Ürünleri	134,41	13,80	-89,73%	764,29	34,06	-95,54%
Elektrik Elektronik ve Hizmet	9.432,35	13.473,04	42,84%	91.896,64	117.455,60	27,81%
Fındık ve Mamulleri	0,00	1,85	0,00%	1,06	2,41	126,73%
Gemi ve Yat	0,00	0,00	0,00%	296,33	0,00	-100,00%
Halı	68,45	71,24	4,07%	984,88	1.413,37	43,51%
Hazırgiyim ve Konfeksiyon	15.288,75	15.683,82	2,58%	134.206,60	144.009,94	7,30%
Hububat, Bakliyat, Yağlı Tohumlar ve Mamulleri	868,60	1.171,43	34,86%	6.837,82	8.137,56	19,01%
İklimlendirme Sanayii	2.732,39	4.607,17	68,61%	29.438,33	37.413,81	27,09%
Kimyevi Maddeler ve Mamulleri	11.395,10	12.975,77	13,87%	103.596,44	112.958,36	9,04%
Kuru Meyve ve Mamulleri	17,12	10,66	-37,74%	38,86	31,03	-20,15%
Madencilik Ürünleri	693,92	736,03	6,07%	9.448,01	7.256,34	-23,20%
Makine ve Aksamları	5.896,25	7.820,87	32,64%	48.869,16	61.696,40	26,25%
Meyve Sebze Mamulleri	13,89	169,90	1123,56%	50,09	5.224,51	10330,66%
Mobilya, Kağıt ve Orman Ürünleri	1.453,65	1.306,38	-10,13%	10.906,21	12.048,86	10,48%
Mücevher	0,00	0,00	0,00%	0,46	0,08	-81,72%
Otomotiv Endüstrisi	8.140,15	8.989,30	10,43%	63.676,53	89.693,39	40,86%
Savunma ve Havacılık Sanayii	0,00	0,00	0,00%	2.046,55	401,19	-80,40%
Su Ürünleri ve Hayvansal Mamuller	0,00	0,00	0,00%	0,00	8,81	0,00%
Tekstil ve Hammaddeleri	11.533,28	11.420,52	-0,98%	107.251,38	119.275,13	11,21%
Yaş Meyve ve Sebze	0,00	389,84	0,00%	0,07	458,91	692699,21%
Zeytin ve Zeytinyağı	0,00	0,00	0,00%	0,00	0,02	0,00%
TOPLAM	80.179,37	89.778,00	11,97%	695.869,00	831.490,29	19,49%
TÜRKİYE TOPLAM	13.471.271,91	15.325.367,00	13,76%	120.073.534,86	135.049.959,04	12,47%

Kaynak: TİM

3.4. İLİMİZDEKİ İHRACATÇI FİRMALARIN ÜLKE İHRACAT PERFORMANSI, EKİM 2018 (1000 \$)

Tablo 9: İlimizdeki İhracatçı Firmaların Ülke İhracat Performansı

SIRA	SEKTÖR	1 – 31 EKİM			1 OCAK - 31 EKİM		
		2017	2018	DEĞ.	2017	2018	DEĞ.
	TOPLAM	12.392.809,58	12.011.872,87	-3,07%	95.305.970,79	105.798.556,85	11,01%
1	ALMANYA	14.117,00	16.959,28	20,13%	130.982,05	162.809,25	24,30%
2	BİRLEŞİK DEVLETLER	2.313,53	6.135,53	165,20%	27.851,01	38.355,77	37,72%
3	İSPANYA	2.721,69	4.264,78	56,70%	24.119,44	43.638,63	80,93%
4	ÖZBEKİSTAN	1456,48181	3809,56672	161,56%	11096,05219	22855,00605	105,97%
5	İTALYA	2.730,58	3.690,90	35,17%	26.667,29	34.840,58	30,65%
6	FRANSA	3.549,19	3.613,71	1,82%	31.853,44	36.007,97	13,04%
7	ROMANYA	4025,44142	3424,63171	-14,93%	26795,81367	28834,91144	7,61%
8	BİRLEŞİK KRALLIK	3.480,80	3.355,94	-3,59%	31.667,58	30.089,65	-4,98%
9	HOLLANDA	1.545,76	2.803,74	81,38%	11.899,36	15.794,89	32,74%
10	BULGARİSTAN	5.791,96	2.753,72	-52,46%	31.611,79	30.597,57	-3,21%
11	POLONYA	1625,37734	2303,31782	41,71%	13758,27456	20025,55386	45,55%
12	DANİMARKA	2.429,97	1.989,89	-18,11%	18.865,57	16.669,50	-11,64%
13	MISIR	1430,76609	1854,03485	29,58%	16133,79065	16235,11665	0,63%
14	İSVEÇ	1.066,04	1.515,18	42,13%	9.435,71	11.431,00	21,15%
15	BELÇİKA	856,34	1.325,68	54,81%	7.655,30	9.643,74	25,97%
16	IRAK	785,12	1.291,79	64,53%	11.583,06	15.394,05	32,90%
17	RUSYA FEDERASYONU	2306,50791	1284,02812	-44,33%	10557,52571	14502,15903	37,36%
18	ÇİN HALK CUMHURİYETİ	1.227,68	1.212,79	-1,21%	14.299,02	13.185,72	-7,79%
19	CEZAYİR	2.035,65	1.148,07	-43,60%	9.070,35	10.396,49	14,62%
20	NİJERYA	405,20022	1039,52481	156,55%	6904,87534	9849,23246	42,64%

Kaynak: TİM

3.5. İLİMİZE GÖRE ÖNEMLİ SEKTÖRLER BAZINDA ÜLKEMİZİN İLK 5 ÜLKE İHRACAT PERFORMANSI, EKİM 2018 (1000 \$)

Tablo 10: İlimize Göre Önemli Sektörler Bazında Ülkemizin İlk 5 Ülke İhracat Performansı

SEKTÖR	SIRA	ULKE	1 OCAK-31 EKİM 2017	1 OCAK-31 EKİM 2018	DEĞ.
Demir ve Demir Dışı Metaller	1	ALMANYA	345.622,63	372.034,30	7,64%
	2	İTALYA	163.585,01	194.581,94	18,95%
	3	BİRLEŞİK KRALLIK	113.693,02	138.531,14	21,85%
	4	FRANSA	127.045,36	128.500,23	1,15%
	5	IRAK	95.772,27	99.314,83	3,70%
		Diğer	1.635.676,60	1.764.077,15	7,85%
		Toplam	2.481.394,90	2.697.039,59	8,69%
Elektrik Elektronik ve Hizmet	1	BİRLEŞİK KRALLIK	492.547,37	501.106,37	1,74%
	2	ALMANYA	462.193,82	400.533,52	-13,34%
	3	FRANSA	326.557,05	256.986,71	-21,30%
	4	İTALYA	173.461,77	183.811,96	5,97%
	5	IRAK	149.923,34	158.009,82	5,39%
		Diğer	2.415.017,59	2.381.838,56	-1,37%
		Toplam	4.019.700,94	3.882.286,93	-3,42%
Hazırgiyim ve Konfeksiyon	1	ALMANYA	1.290.581,62	1.254.351,97	-2,81%
	2	BİRLEŞİK KRALLIK	854.507,07	772.389,68	-9,61%
	3	İSPANYA	740.491,72	760.534,42	2,71%
	4	IRAK	233.132,54	320.564,41	37,50%
	5	HOLLANDA	314.211,55	318.174,26	1,26%
		Diğer	3.752.189,91	3.388.787,41	-9,69%
		Toplam	7.185.114,41	6.814.802,15	-5,15%
Kimyevi Maddeler ve Mamulleri	1	BİRLEŞİK ARAP EMİRLİKLERİ	152.643,57	540.370,38	254,01%
	2	ALMANYA	347.576,93	343.932,92	-1,05%
	3	IRAK	299.072,03	333.210,00	11,41%
	4	MISIR	307.818,08	274.750,48	-10,74%
	5	BİRLEŞİK DEVLETLER	169.757,54	263.999,47	55,52%
		Diğer	4.405.891,02	4.898.852,02	11,19%
		Toplam	5.682.759,17	6.655.115,27	17,11%
Makine ve Aksamları	1	ALMANYA	237.487,39	222.059,15	-6,50%
	2	BİRLEŞİK DEVLETLER	172.655,67	142.413,51	-17,52%
	3	İRAN (İSLAM CUM.)	95.710,55	114.056,81	19,17%
	4	CEZAYİR	108.228,59	106.334,24	-1,75%
	5	İTALYA	90.633,02	97.953,56	8,08%
		Diğer	1.529.195,61	1.652.983,91	8,09%
		Toplam	2.233.910,82	2.335.801,18	4,56%
Otomotiv Endüstrisi	1	ALMANYA	1.617.482,34	1.818.049,55	12,40%
	2	İTALYA	1.025.311,48	1.401.996,87	36,74%
	3	FRANSA	948.773,59	1.239.134,08	30,60%
	4	BİRLEŞİK KRALLIK	1.038.906,05	1.215.015,38	16,95%
	5	İSPANYA	526.722,29	685.799,13	30,20%
		Diğer	4.429.113,23	5.500.555,59	24,19%
		Toplam	9.586.309,00	11.860.550,61	23,72%
Tekstil ve Hammaddeleri	1	İTALYA	322.991,58	333.081,96	3,12%
	2	BULGARİSTAN	208.902,52	265.246,62	26,97%
	3	ALMANYA	160.550,21	165.187,78	2,89%
	4	İRAN (İSLAM CUM.)	158.657,39	160.175,82	0,96%
	5	BİRLEŞİK DEVLETLER	123.960,02	137.241,00	10,71%
		Diğer	2.314.727,64	2.276.430,41	-1,65%
		Toplam	3.289.789,37	3.337.363,58	1,45%
TOPLAM			53.521.338,93	59.579.611,85	11,32%

Kaynak: TİM

4. BEŞERİ-EKONOMİK VERİLER; İSTİHDAM

4.1. İŞGÜCÜ GİRDİ ENDEKSİ, III. ÇEYREK 2018

İşsizlik oranı %11,1 seviyesinde gerçekleşti

Türkiye genelinde 15 ve daha yukarı yaştakilerde işsiz sayısı 2018 yılı Ağustos döneminde geçen yılın aynı dönemine göre 266 bin kişi artarak 3 milyon 670 bin kişi oldu. İşsizlik oranı 0,5 puanlık artış ile %11,1 seviyesinde gerçekleşti. Aynı dönemde; tarım dışı işsizlik oranı 0,4 puanlık artış ile %13,2 olarak tahmin edildi. Genç nüfusta (15-24 yaş) işsizlik oranı 0,2 puanlık artış ile %20,8 olurken, 15-64 yaş grubunda bu oran 0,6 puanlık artış ile %11,4 olarak gerçekleşti.

İstihdam oranı %48,3 oldu

İstihdam edilenlerin sayısı 2018 yılı Ağustos döneminde, bir önceki yılın aynı dönemine göre 490 bin kişi artarak 29 milyon 318 bin kişi, istihdam oranı ise 0,3 puanlık artış ile %48,3 oldu.

Bu dönemde, tarım sektöründe çalışan sayısı 256 bin kişi azalırken, tarım dışı sektörlerde çalışan sayısı 745 bin kişi arttı. İstihdam edilenlerin %19,4'ü tarım, %19,5'i sanayi, %7,1'i inşaat, %54'ü ise hizmet sektöründe yer aldı. Önceki yılın aynı dönemi ile karşılaştırıldığında tarım sektörünün istihdam edilenler içindeki payı 1,3 puan, inşaat sektörünün payı 0,8 puan azalırken, sanayi sektörünün payı 0,6 puan, hizmet sektörünün payı 1,4 puan arttı.

İşgücüne katılma oranı %54,3 olarak gerçekleşti

İşgücü 2018 yılı Ağustos döneminde bir önceki yılın aynı dönemine göre 756 bin kişi artarak 32 milyon 989 bin kişi, işgücüne katılma oranı ise 0,6 puan artarak %54,3 olarak gerçekleşti. Aynı dönemler için yapılan kıyaslamalara göre; erkeklerde işgücüne katılma oranı 0,6 puanlık artışla %74,1, kadınlarda da 0,6 puanlık artışla %34,9 olarak gerçekleşti.

4.1.1. İŞGÜCÜ GİRDİ VE MALİYETİ ENDEKSLERİ VE DEĞİŞİM ORANLARI, III. ÇEYREK 2018 [2015=100]

Tablo 11: Mevsim Ve Takvim Etkisinden Arındırılmış Endeksler Ve Değişim Oranları

Sektör	Arındırılmış	Takvim Etkilerinden Arındırılmış		Mevsim ve Takvim Etkilerinden Arındırılmış	
	Endeks	Endeks	Yıllık Değişim (%)	Endeks	Yıllık Değişim (%)
İstihdam	106,0	106,0	1,6	105,7	-1,9
Çalışılan Saat	102,3	103,1	0,0	102,7	-2,1
Brüt ücret-maaş	156,9	156,9	15,7	157,3	2,9
Saatlik işgücü maliyeti	153,7	152,4	15,8	153,3	4,8
Saatlik kazanç	153,4	152,2	15,7	153,2	5,1
Saatlik kazanç dışı işgücü maliyeti	155,1	153,8	16,2	153,9	3,7

Kaynak: TÜİK

5. BEŞERİ ARAŞTIRMALAR; GİRİŞİM ÖZELLİKLERİNE GÖRE DIŞ TİCARET İSTATİSTİKLERİ, 2017

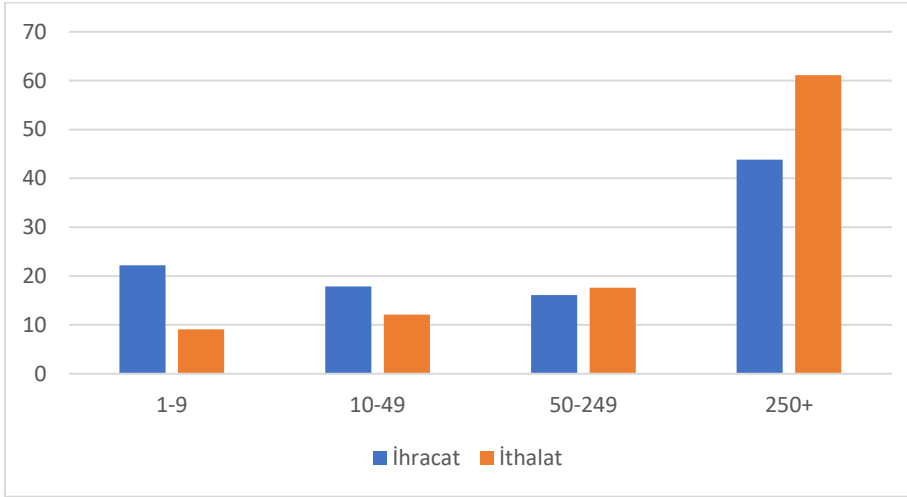
İhracatın %43,8'ini, ithalatın ise %61,1'ini büyük ölçekli girişimler yaptı

Dış ticaret verileri, iş kayıtları sisteminde yer alan girişimlerin ana faaliyet türü ve çalışan sayısı bilgileri ile eşleştirilerek, dış ticaret yapan girişimlerin özellikleri elde edilmektedir. Dış ticaret istatistikleri ve iş kayıtları sistemi kullanılarak elde edilen verilere göre, 2017 yılında 71 bin 140 girişim ihracat, 72 bin 58 girişim ithalat yaptı. Yapılan eşleştirmede, ihracat yapan girişimlerin %99,9'unun, ithalat yapan girişimlerin ise %93,4'ünün bilgilerine ulaşılmıştır. Bu girişimler toplam ihracatın yaklaşık %100'ünü ve ithalatın %99,8'ini gerçekleştirmiştir.

Toplam ihracatın %22,2'sini, 1-9 kişi çalışanı olan mikro ölçekli girişimler yaptı. İhracatta, 10-49 kişi çalışanı olan küçük ölçekli girişimlerin payı %17,9, 50-249 kişi çalışanı olan orta ölçekli girişimlerin payı %16,1, 250+ kişi çalışanı olan büyük ölçekli girişimlerin payı ise %43,8 oldu.

Toplam ithalatın %9,1'ini, 1-9 kişi çalışanı olan mikro ölçekli girişimler yaptı. İthalatta, 10-49 kişi çalışanı olan küçük ölçekli girişimlerin payı %12,1, 50-249 kişi çalışanı olan orta ölçekli girişimlerin payı %17,6, 250+ kişi çalışanı olan büyük ölçekli girişimlerin payı ise %61,1 oldu.

Grafik 10: Çalışan sayısına göre girişimlerin dış ticaretteki payı, 2017

Kaynak: TÜİK

Dış ticaretin yarısından fazlasını sanayi sektöründeki girişimler gerçekleştirdi

Girişimin ana faaliyetine göre ihracatın %56,6'sı, ithalatın ise %52,1'i sanayi sektöründe faaliyet gösteren girişimler tarafından yapıldı. Ana faaliyeti ticaret olan girişimlerin ihracattaki payı %40, ithalattaki payı ise %34,1 düzeyinde gerçekleşti.

Sanayi sektörünün ihracatının %69,3'ü 250+ kişi çalışan büyük ölçekli girişimler tarafından yapıldı. Ticaret sektörünün ihracatının %92'sini 1-249 kişi çalışanı olan küçük ve orta ölçekli girişimler gerçekleştirdi. Sanayi sektörü tarafından yapılan ithalatta 250+ kişi çalışan büyük ölçekli girişimlerin payı %78,4 olurken, ticaret sektörü tarafından yapılan ithalatın %69,1'ini 1-249 kişi çalışan küçük ve orta ölçekli girişimler gerçekleştirdi.

Sanayi sektöründeki girişimler ihracatının %53,1'ini AB ülkelerine yaptı

Ana faaliyeti sanayi olan girişimler, 2017 yılı ihracatlarının %53,1'ini AB ülkelerine, %16,5'ini Yakın ve Orta Doğu ülkelerine gerçekleştirdi. AB 28 ülkelerine yapılan ihracatın %63,8'ini sanayi, %34,4'ünü ise ticaret sektöründeki girişimler yaptı.

Ana faaliyeti sanayi olan girişimler, ithalatlarının %39,9'unu AB'den, %23,4'ünü Diğer Asya ülkelerinden, %11,3'ünü ise AB üyesi olmayan Avrupa ülkelerinden gerçekleştirdi. Ana faaliyeti ticaret olan girişimlerin en çok ithalat yaptığı ülke grupları sırasıyla %37,1 pay ile AB, %30,9 ile Diğer Asya ve %11,2 ile AB üyesi olmayan Avrupa ülkeleri oldu.

İmalat sanayi ürünleri ihracatının %58,1'ini sanayi sektöründeki girişimler yaptı

İmalat sanayi ürünleri ihracatının %58,1'ini ana faaliyeti sanayi olan girişimler, %38,9'unu ise ana faaliyeti ticaret olan girişimler gerçekleştirdi. Ana faaliyeti sanayi olan girişimlerin yaptığı ihracatın ise %96,3'ünü imalat sanayi ürünleri, %1,9'unu tarım, ormancılık ve balıkçılık ürünleri oluşturdu.

İmalat sanayi ürünleri ithalatının %49,8'ini sanayi, %38,5'ini ticaret ve %11,7'sini diğer sektörlerdeki girişimler tarafından yapıldı. Ana faaliyeti sanayi olan girişimlerin ithalatının %78,2'sini imalat sanayi ürünleri, %11,8'ini madencilik ürünleri, %4,3'ünü ise tarım, ormancılık ve balıkçılık ürünleri oluşturdu.

İthalatın %56,5'i ilk 100 girişim tarafından gerçekleştirildi

İhracatın %46'sını, ithalatın ise %56,5'ini ilk 100 girişim yaptı. En çok ihracat yapan ilk 5 girişim toplam ihracatın %18,6'sını, en çok ithalat yapan ilk 5 girişim ise ithalatın %21,9'unu gerçekleştirdi.

Sanayi sektöründe en fazla ihracat yapan ilk 5 girişimin sanayi sektöründeki payı %21, ticaret sektöründe en fazla ihracat yapan ilk 5 girişimin ticaret sektöründeki payı ise %14,7 oldu. Sanayi sektöründe en fazla ithalat yapan ilk 5 girişimin sanayi sektöründeki payı %18 iken, ticaret sektöründe en fazla ithalat yapan ilk 5 girişimin ticaret sektöründeki payı %14 oldu.

Girişimlerin %50,1'i tek ülkeden ithalat yaptı

Girişimlerin %44,2'si tek ülkeye ihracat yaparken, %16,6'sı iki ülkeye ihracat yaptı. Yirmi ve daha fazla ülkeye ihracat yapan girişimlerin oranı %4,5 iken, bu girişimlerin ihracattaki payı %58,3 oldu.

Girişimlerin %50,1'i, tek ülkeden ithalat yaparken, %16,3'ü iki ülkeden ithalat yaptı. Yirmi ve daha fazla ülkeden ithalat yapan girişimlerin oranı %2,1 iken, bu girişimlerin ithalattaki payı %54,7 oldu.

6. KULLANILAN VERİLERİN KAYNAKLARI

Ekonomik, Ticari, Sosyal ve Finansal verilerden oluşan çalışmada 'TÜİK', 'TOBB', 'BDDK', 'TBB', 'TCMB', 'Ekonomi Bakanlığı', 'Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı', 'Gümrük ve Ticaret Bakanlığı', 'Kalkınma Bakanlığı', 'TİM', 'İMİB', 'TEPAV' ve diğer resmi kaynakların yayınladıkları istatistik ve veriler kullanılmıştır. Hatalı veri ve yazım hatalarında ilgili kurumların yayınladıkları orijinal veriler geçerlidir.